

ρον αὐτοῦ ὑπόμνημα. Οὕτως, ἐπάγεται ὁ Cornu, τὸ δυνατόν τῆς ἀποδείξεως τῆς κινήσεως φωτεινῆς τινὸς πηγῆς διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος οὐδεμίαν φαίνεται προξενῆσαν αὐτῷ ἐντύπωσιν, διότι οὐχὶ μόνον δὲν ἀναγράφει τοῦτο ὡς συνέπειαν τῆς θεωρίας αὐτοῦ, ἀλλὰ οὐδὲ φαίνεται καὶ διὰκρίνας αὐτὸ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ γάλ-λου φυσικοῦ. Τοῦτο, κατὰ τὸν Cornu, πρέπει ν' ἀποδοθῇ μᾶλλον εἰς τὸ μὴ εἰσέτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διαδοδομένον τῆς παρατηρήσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Fraunhofer τὸ πρῶτον παρατηρηθεισῶν λεπτῶν τοῦ φάσματος ῥαβδώσεων, ὧν ἡ βαθεῖα γνώ-σις καὶ μελέτη πιθανώτατα ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Fizeau νὰ φθάσῃ εὐχερῶς εἰς τὴν ἀληθῆ ἐρμηνείαν τῆς ἐπι-δράσεως τῆς κινήσεως φωτεινῆς πηγῆς καὶ ν' ἀπο-φύγῃ τὴν ἄγονον ὁδὸν εἰς ἣν περιεπλάκη ὁ Doppler.

Εἶτα ὁ συγγραφεὺς, ἐξετάζων τὴν ἐπὶ τῆς μεθό-δου τοῦ Doppler-Fizeau ἐπιδρασιν τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φωτοανάλυσεως, παρατηρεῖ ὅτι, ὅπως ἡ μέθοδος αὕτη, ἐξεληθούσα ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν φυσικῶν, ἐπε-νεργήσῃ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἀστρονόμων, ἀπη-τεῖτο ἡ πραγματώσις δύο συνθηκῶν, αἵτινες μόνον διὰ μακροῦ χρόνου ἠδύναντο νὰ ἐπιτευχθῶσιν, ἥτοι α) ἀπητεῖτο ἡ διὰδοσις καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς σπουδῆς τῶν φωτεινῶν φασμάτων, καὶ β) ἡ βεβαιό-της τῆς ἐν τοῖς φάσμασι τῶν ἀστέρων εὑρέσεως ῥα-βδώσεων αἵτινες νὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀφετηρίαι. Γνωστὸν τότε ἦτο, διὰ τῶν παρατηρή-σεων τοῦ Fraunhofer, ὅτι αἱ δύο αὗται συνθήκαι ἦσαν πραγματοποιήσιμοι, ἀφοῦ ὁ δεινὸς οὗτος φυσι-κὸς εἶχε διαγράψῃ τὰ φάσματα διαφόρων ἀστέρων, ἐν οἷς ἀνεῦρε τὰς ῥαβδώσεις D καὶ b τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος. Ἄλλ' αἱ παρατηρήσεις αὗται ἀνῆκον μᾶλ-λον εἰς τὴν Φυσικὴν ἢ εἰς τὴν Ἀστρονομίαν, καθ' ὅσον ἔλειπεν ἡ κρίσιμος ἀφορμὴ τῆς προσηλώσεως τῆς ἐιδικῆς προσοχῆς τῶν ἀστρονόμων καὶ τῆς ἐξαναγ-κάσεως αὐτῶν εἰς τὴν φυσικὴν μελέτην τοῦ φωτός τῶν ἀστρῶν. Ἡ μεγάλη ὅθεν αὕτη κίνησις συνετελέ-σθη αἰφνης διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Χημείας, διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φωτοανάλυσεως, τὰ ἔργα δὲ τοῦ Bunsen καὶ τοῦ Kirchhoff ἔσχον ἑκτακτον ἐπί-δρασιν μέχρι τῆς Ἀστρονομίας, ἀφ' οὗ, μετὰ τοὺς χημικούς, ἀποκτήσαντας δι' αὐτῆς μεθόδους ποιο-τικῆς ἀναλύσεως ἐξόχου λεπτότητος, οἱ φυσικῶς ἀ-μέσως μᾶλλον καταπληγέντες ἦσαν οἱ ἀστρονόμοι, εἰς οὓς ἀπεκαλύπτετο δι' αὐτῆς οὐ μόνον ἡ χημικὴ τοῦ Ἡλίου σύστασις, ἀλλὰ καὶ οὐσιώδη γνωρίσματα τῆς συστάσεως τοῦ ἀστρου τούτου ὡς καὶ τὸ δυνατόν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς μεθόδου ταύτης εἰς ἅπαντα τὰ οὐράνια σώματα.

Εὐμεταχείριστον ὥστε νὰ τὸ προσαρμώσωσιν εἰς ἀστρονομικὴν τινα διόπτραν καὶ ν' ἀναλύσωσι τὸ φῶς τῆς Σελήνης, τῶν πλανητῶν, τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν νεφελωμάτων, νὰ συγκρίνωσι δὲ τὰς ῥαβδώσεις τοῦ φάσματος τῶν ἀστρῶν τούτων μετὰ τῶν τῶν τεχνη-τῶν φῶτων.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν ἔπεται τὸ κεφα-λαιῶδες γεγονός ὅτι τὰ χημικὰ γήινα στοιχεῖα ὕδρο-γόνον, νάτριον, μαγνήσιον, σίδηρος, κτλ., ὧν ἡ πα-ρουσία ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι ἐσημειώθη ὑπὸ τοῦ Kirchhoff, ἀνευρίσκονται καὶ ἐν τῷ τῶν ἀστέρων, ὅτι δὲ μεγάλη ἀναλογία ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ῥαβδώ-σεων τῶν φασμάτων τῶν ἀστέρων καὶ τῶν τῶν τεχνη-τῶν φῶτων.

Μετὰ ταῦτα ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Huggins ἔτη τινὰ μετὰ ταῦτα γενομένης πα-ρατηρήσεως τῆς μικρᾶς μετακινήσεως τῶν διαφόρων ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος, μετακινήσεως γενομένης πρὸς τὸ ἐρυθρὸν μὲν διὰ τινὰς ἀστέρας, οἷον τὸν Σείριον, πρὸς τὸ ἰκθινὸν δὲ διὰ τινὰς ἄλλους, πα-ρατηρῶν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Fizeau εἰκασιν ἔτη πρότερον προσημειωθὲν καὶ λησμονηθέν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Huggins καὶ εἰς τὸν Maxwell ταυτοχρόνως, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Fizeau εὑρεθέντος τύπου, νὰ προβῶσιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς μετακινήσεως τῆς ῥαβδώ-σεως F τοῦ ὕδρογόνου ἐν τῷ φάσματι τοῦ Σειρίου, εἰς ὑπολογισμὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀστέρος τούτου καὶ νὰ εὗρωσιν οὕτω, διὰ τοῦ τύπου τοῦ Fizeau, ἀνακαλυφθέντος τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Maxwell, ὅτι ὁ Σείριος ἀπομακρύνεται τῆς Γῆς μετὰ ταχύτητος 29,4 μιλίων ἢ 47 χμ. ἐν 1 λ".

Η. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ

ὑπὸ **Paul Bourget***.

Ἐπὶ τέλους διηρωτώμην, κατὰ τὰς μακρὰς κατὰ μόνας σκέψεις μου· πρὸς τί νὰ μὴ δοκιμάσω νὰ ἐπα-νορθώσω τὴν μυστηριώδη τῆς τύχης μου καταστρο-φὴν; Ἐλεγον πολλάκις κατ' ἐμαυτὴν ὅτι ἤμην ἀνόη-τος μὴ δραττομένη τῆς παρεχομένης μοι εὐκαιρίας νὰ ζήσω τὸν ἀληθῆ βίον δι' ἀληθοῦς ἔρωτος, ἐν ἡλι-κίᾳ καθ' ἣν ἡ νεότης μου δὲν ἔπαυσεν ἔτι νὰ ᾔ-νηθῇ. Μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινῶν θὰ ἦτο λίαν ἄρ-γά. Μεταξὺ Γεράρδου καὶ ἐμοῦ καὶ διὰ νὰ φθάσω μέχρις αὐτοῦ, ὅποια ἄρᾳ γε θὰ συνήντων προσκόμ-ματα; Ὅλας τὰς προλήψεις, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐμὴν σκέψιν καὶ συνείδησιν οὐδὲ ἐν καθήκον, — πλὴν τοῦ νὰ μὴ ψευσθῶ. Οὐδαμῶς παρεδεχόμεν ὅτι ὁ σύζυγός μου εἶχε δικαίως πραγματικὰ δικαιώματα ἐπ' ἐμοῦ καὶ οὐχὶ ἐγὼ αὕτη. Καθόσον ἐκεῖνος μὲ εἶχεν ἐκλέ-ξει, — καὶ ἡνόουν νῦν τὸ πρᾶγμα, — διὰ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐν ἀνάγκῃ ἐπὶ τοῦ ἑκατομμυρίου τῆς προικὸς μου, — ὁ δὲ κόσμος ἐσέβετο καὶ ἐτίμα αὐτόν. Καὶ σήμερον ἔτι δὲν παραδέχομαι ὅτι ὁ σύζυγός μου ἔχει ἐπ' ἐμοῦ πραγματικὰ δικαιώματα. Δὲν εἶχον ὑπο-

(*) Ἰδε ἀριθ. 12, σελ. 225—227.

χρέωσιν ἀπέναντι οὐδενός ἄλλου πλὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμοῦ, αἱ δὲ ἰδιαιτερίαι μου βόσκανοι εἶχον καταπνίξει τὴν ἀρχικὴν μου εὐλάβειαν. Ἐλεγον κατ' ἐμαυτὴν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἵνα ὁ δίκαιος Θεὸς θέσῃ ἐν ἐμοὶ τὴν ἀνάγκην ν' ἀγαπῶ καὶ ν' ἀνταγαπῶμαι, νὰ παρέχω τὴν εὐτυχίαν καὶ νὰ δοκιμάζω αὐτήν, μόνον καὶ μόνον ὅπως αἰσθανθῶ ζωηροτέραν τὴν ἀκρωτηρίασιν τοῦ ἐγὼ μου τούτου. Τί ἀπελείπετο λοιπόν; Μόνη ἡ ἀνάγκη νὰ σεβασθῶ ἐμαυτήν. Ὅ, τι σοὶ ἔλεγον προηγουμένως περὶ τῆς διανοητικῆς μου ἐξεγέρσεως καὶ ἐρεθισμού θὰ σοὶ φανῇ καθαρὸν καὶ εὐαγές, ὅταν σοὶ εἴπω ὅτι ἡ γνώμη τοῦ κόσμου δὲν ἐβάρυνεν οὐδ' ἐπίστιγμην ἐν τῇ στήθῃ, ὥς ἐπίσης, οὐδ' ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰς ἐκ τοῦ γάμου ὑποχρεώσεις. Δικαίως ἡ ἀδίκως οὐδένα ἕτερον πλὴν τῆς συνειδήσεώς μου ἀνεγνώριζον ζυγόν. Ἡ δὲ συνειδήσις μου μοὶ ἐπέτασσε νὰ μὴ ψευσθῶ· δὲν μοὶ ἐπέτασσε νὰ τηρήσω ὑποχρεώσεις, ἣν εἶχον ἀναλάβει, ἀγνοοῦσα τί πράττω, πρὸς ἄνδρα ὃν ἠγνόουν οἷος ἦτο. Ἀ! προετίμων ν' ἀποθάνω μᾶλλον ἢ νὰ προδώσω ἐκείνον οὗ ἔφερον τὸ ὄνομα καὶ νὰ παίζω τὴν θλιβεράν κωμωδίαν τῆς κυρίας συζυγικῆς ἀπιστίας, ὑφισταμένη πάσας αὐτῆς τὰς ἀθλιότητας, τὰς φρικτάς ἀμοιβὰς συγκαταβάσεις, τὸν εἰδεχθῆ διχασμόν. Ἐὰν ὅμως οὐδὲ κωμωδία ὑπῆρχεν, οὐδὲ συγκατάθεσις, οὐδὲ διχασμός; Ἐὰν ὁ Γεράρδος καὶ ἐγὼ εἴχομεν τὸ θάρρος νὰ περιφρονήσωμεν τὴν φαρισαϊκὴν αὐτὴν κοινωνίαν, νὰ παρδοθῶμεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον φανερώς, νὰ ἐνώσωμεν ἐλευθέρως τὰς θελήσεις καὶ τὰς μοίρας ἡμῶν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει πάσας τὰς συνεπείας, ποῦ ἐν πᾶσι τούτοις ὑπῆρχε τὸ σφάλμα; Ἐγὼ δὲν ἔβλεπον αὐτὸ οὐδαμῶς καὶ τούτο μόνον ἐγὼ προέτεινα εἰς τὸν Γεράρδον, προσφέρων αὐτῷ ὁλόκληρον τὴν ζωὴν μου εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἰδικῆς του, κατόπιν μιᾶς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ἐκείνων διαμαχῶν ἐξ ὧν ἐξέρχεται τις ἄξιός νὰ μετατρέψῃ δι' ἑνὸς κτύπου τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ· διότι τότε κατέρχεται τις μέχρι τῶν μυχιαϊκῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας αὐτοῦ. . . Ὁφείλω ν' ἀποδώσω τῷ Γεράρδῳ τὴν δικαιοσύνην ταύτην, ὅτι ἀπεδέξατο τὴν πρότασίν μου μετὰ θέρμης ἡ ὁποία ἐθέριε τὴν καρδίαν μου. Τί θ' ἀπεγινόμεν κατόπιν τοιούτου διαθήματος ἐὰν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ διέβλεπον τὸ ἔχνος ἐκεῖνο τοῦ ἐνδοιασμοῦ, τὸ ὅποιον δεικνύει εἰς μίαν γυναῖκα ὅτι ἠπατήθη ὡς πρὸς τὸ αἶσθημα, ὅπερ ἐνσπείρει; Φεῦ! Καλλίτερον θὰ ἦτο, πιθανῶς, δι' ἐκείνον καὶ δι' ἐμὲ νὰ εἴμεθα ὅμοιοι, ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς ἐπιδιώκοντας τὰς ἐρωτικὰς κατακτήσεις, οἱ ὅποιοι ἀγαπῶσι γυναῖκά τινα τοῦ κόσμου ὡς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τολμῆρας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι γινώσκουσι νὰ κρατῶσι τὸ βιβλίον τῆς καρδίας αὐτῶν εἰς διπλοῦν! Καὶ ἐν τούτοις, δὲν εἶμαι τεθλιμμένη, διότι ὑπερεπήδησα τὰς ιδέας, ἃς ἐδιδάχθην—τεθλιμμένη μέχρι θανάτου, ὅταν ἀναμιμνήσκωμαι τὰς ὥρας ἐκείνας πᾶλης γενομένης ἐξ ἴσου, ἡρωικῶς μὲν ὑπὸ τινα ἔποψιν, βλακώδους δὲ ὑπὸ ἄλλην. . . Ἀλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται.

Μία λεπτομέρεια θὰ σοὶ καταδείξῃ κάλλιον πάσης ἄλλης φράσεως μέχρι ποίου σημείου ἡθικοῦ παροξυσμοῦ εἶχον φθάσει. Ἀποῦ ἐλάβομεν τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν, παρεκάλεσα θερμῶς τὸν Γεράρδον νὰ ἀπέλθῃ πρῶτος καὶ νὰ μὲ περιμεῖνῃ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡξεύρεις δὲ τί ἐσκόπεουν; Μοὶ ἐφαίνετο ἀπεχθές ν' ἀπέλθω τοῦ μεγάρου ὡς κακοῦργος καὶ κρυπτομένην. Ἐπεθύμουν λοιπόν, πρὸ τῆς ἀπελεύσεώς μου νὰ λάβω συνέντευξιν μετὰ τοῦ συζύγου μου καὶ νὰ ἀναγγείλω αὐτῷ παρησιᾶ τὴν ἀπόφασίν μου. Ἐνόμιζον ὅτι ἐὰν ἔλεγον αὐτῷ τὰς θλίψεις μου, τὴν πρὸς αὐτὸν περιφρόνησίν μου καὶ τὰς ἐλπίδας μου, θὰ μὲ ἐλάφρυνε τοῦτο κατὰ πολλὰ. Καὶ ὅμως φεῦ! ἠναγκάσθην καὶ τούτου νὰ παραιτηθῶ τοῦ σχεδίου, ἀναγκάσασα ἐν τῷ κώδικι τῆς πολιτικῆς δικονομίας τὰ ἄρθρα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὰ δικαιώματα ἐμοῦ καὶ πρὸς τὰ τοῦ κ. Ὠδρῦ. Οἶαν ἡμέραν ὀργῆς διήλθον μόνη μετὰ τοῦ μικροῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου, δι' οὗ ἐμάχθην—διότι ἡ ἄγνοιά μου ἐξισούτο πρὸς τὴν ἄγνοιαν παιδός.—ὅτι ὁ σύζυγός μου ἠδύνατο βίᾳ νὰ μ' ἀναγκάσῃ νὰ ζῶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν καὶ αὐτὸς στέγην, ὅτι αἰτήσεις, πρὸς χωρισμὸν τῶν τοῦ βίου ἔστω μόνον, μοὶ ἦτο ἀπηγορευμένη διότι οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ ἐπικαλεσθῶ κατ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων αἰτιῶν. Οὐδεμίαν ὑλικὴν βίαν μετεχειρίσθη κατ' ἐμοῦ. Δὲν εἶχε καταδικασθῇ εἰς οὐδεμίαν ποινὴν ἀτιμωτικήν. Ἐὰν δὲ ἀπὸ ἐτῶν διετῆρει καὶ εἶχεν ἐρωμένην δὲν ἐνδιητάτο αὕτη ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ. Θηρίον τραυματισθὲν δὲν ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ ἀγριωτέραν λύσσαν ἐκείνης, ἣν ἠσθάνθη ἐγὼ ὅταν ἐν τῷ κώδικι ἐκείνῳ τῆς ἀδικίας εὗρισκον τὰ ἀνοικτήριμα ἔχνη τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἐδέσμευσαν ἡμᾶς τὰς γυναῖκας διὰ σιδηρῶν δεσμῶν. Ἡ παιδική μου ἀγανάκτησις ἔσχε τὸ ἐξῆς τοῦλάχιστον ἀποτέλεσμα, ὅτι ἐξουδετέρωσεν ἐν ἐμοὶ πᾶν ἔχνος σεβασμοῦ, —τὸ μικρὸν ἀπομεινάν, —πρὸς τὰς κοινωνικὰς προλήψεις. Ἀπῆλθον λοιπόν τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ὠδρῦ φρίσσουσα, ἀλλ' ὑπερήφανος ἐνδομύχως, ὑπερήφανος, διότι ἔπραττον οὕτως ὡς μὴ δυναμένη νὰ πράξω ἄλλως. Ὅταν δὲ τὸ ἀτμόπλοιο, ὅπερ ἔφερε πρὸς τὸ Φόλξτον ἤρξατο νὰ διασχίῃ τὰ κύματα, ὅταν εἶδον τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγγλίας νὰ προκύπτωσιν ἐκ τῆς θαλάσσης, τὰ ἱστία τῶν πλοίων, τὴν πτῆσιν τῶν λάρων, τὸν εὐρὺν οὐρανόν, τὸ ἀτελεύτητον τῶν κυμάτων, ἐπίσης τὸ ἀτελεύτητον βίου ἀγνώστου πρὸ ἐμοῦ, οὐδὲ μία τύψις συνειδότος ἐπικρανε τὴν ζωὴν μέθην τῆς ἐλπίδος εἰς ἣν ἐγκατελίμπωνν ἐμαυτήν, —ὡς πεφυλακισμένος καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἀπελευθερούμενος.

Κατωκίσαμεν τότε ὁ Γεράρδος καὶ ἐγὼ ἐν τινι πολίχνῳ κειμένη εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Οὐάτ, ἥτις ἀποτελεῖ πλήρη πρασιᾶς ὅασιν, ἔνθα ἄπαντες οἱ ταξιειδιῶται ὄνειροπολοῦσι τὴν ἀπόλαυσιν ἀθανάτου εὐτυχίας. Ἡ οἰκία ἡμῶν, ἥτις ἀπεκαλεῖτο ἀγροτικὴ καλύβη, ὡς ἐκ τῶν ὑψηλῶν αἰγείρων τοῦ κήπου, ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων μέτρων ἀπὸ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ἄκραν μιᾶς χαράδρας, ἐν ταῖς ὁ-

ποιαις ἢ πρασιὰ φύεται ὡς ἐν πλήρει λειμῶνι παρὰ τὴν γειτνίασιν τοῦ Ὁκεανοῦ. Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ δηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῶν δύο πρώτων ἐτῶν τῆς ἐκουσίας. Ὅ,τι ἐν παρομοίᾳ στενῇ σχέσει ἐνυπάρχει, ἐξορίας μου· διαφαίνεται καὶ διαγράφεται μόνον καθ' ἣν στιγμήν τὰ δύο πρόσωπα, τὰ συνενωθέντα πρὸς ἄλληλα, διὰ τε τὸ καλὸν καὶ διὰ τὸ κακόν, ἄρχονται ὡς λέγουσιν οἱ Ἀγγλοι, νὰ ἐξετάζωσιν ἀμοιβαίως τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν. Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς ἐκείνου πάθους, πρὸ πάντων ὅταν αὐταὶ διέρρευσαν ὑπὸ πριστάσεις ρωμαντικὰς, ἡ καρδίᾳ παθαίνει οἰονεὶ παραζάλην. Ἀριθῶς δὲ καθ' ἣν στιγμήν ἡ παραζάλη ἐκείνη λήγει, προβάλλει τὸ ζήτημα τοῦ μέλλοντος. Κατ' ἐκείνην τὴν ψυχολογικὴν στιγμήν, κρίνονται τὰ ἄτομα ἀμοιβαίως, διαβλέπουσι τὸ ἐν τῷ ἄλλῳ. Αἱ διαφοραὶ ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα ἀποκρυβεῖσαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπὸ τῆς πρώτης μέθης, ἀποκαλύπτονται γυμναί. Συμβαίνει δὲ τότε ὅτι ἀφυπνίζεται τις ἐκ τοῦ ὠραιότερου ὀνείρου, ὡς ἐγένετο εἰς τὸν Γεράρδον καὶ εἰς ἐμέ, μετὰ τῆς τραγικῆς πραγματικότητος διαπραχθείσης πλάνης, τῇ φορᾷ ταύτῃ ἀνεπανορθώτου. Naί, φίλε μου, ἀνευ οὐδενὸς κλονισμοῦ, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐκ τῶν σκηνῶν ἐκείνων τῶν πικρῶν καθ' ἃς ἀτιμάζεται ὀλόκληρον παρελθὼν ἰδεῶδες διὰ λόγων καὶ βλεμμάτων μὴ λησμονουμένων, χωρὶς οὐδεμιᾶ νὰ ἐπέλθῃ μεταβολὴ εἰς τὰς καθημερινὰς ἡμῶν ἀνάγκας, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τρίτου ἔτους τῆς ἐκεῖ διαμονῆς ἡμῶν ἐσχηματίσαμεν τὴν μοιραίαν πεποίτησιν τὴν συμπεριλαμβανομένην ἐν τῇ ἐξῆς ἀπλουστάτῃ, ἀλλὰ καὶ σπαραξικαρδίῳ λέξει: Ἦπατήθημεν. Ἦτο γεγονός, πασιφανέστατον δι' ἀμφοτέρους ἡμᾶς ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῷ διαυγεῖ οὐρανῷ, ὅτι ὁ εἰς δὲν ἐπλήρου τὴν καρδίαν τοῦ ἑτέρου, ὅτι δὲν ἤρχομεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον. Ἐκεῖνος ἦτο ὅ,τι καὶ νῦν ἔτι, ἦτοι ἀνὴρ ὑπὸ τῆς φύσεως πλασθεὶς διὰ δράσιν ὠφέλιμον καὶ θετικὴν. Ἐχει ὅλας τὰς κυριωτέρας ἀρετὰς ἀνδρὸς δράσεως. Εἶναι εὐθύς τὸν χαρακτῆρα, κέκτῃται θέλησιν ἀδιάσειστον, διορατικότητα καὶ ἐπιμονήν. Μολοντί μεγάλην καὶ διηνεκὴ καταβάλλει προσπάθειαν ὅπως μοὶ ἀποκρύπτῃ τὰ αἰσθηματά του, ἐπειδὴ ὅμως ὕψιστον εἶχον ἐνδιαφέρον ν' ἀναγνώσω ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ μέλλον τῆς συνενώσεως ἡμῶν, παρετήρησα ὅτι ἐγεννᾶτο ἐν αὐτῷ χάυνωσις τις καὶ κατὰπτωσις. Δὲν ἦτο δυσχερὲς νὰ διακρίνω τὸ αἴτιον τούτου. Ὁ Γεράρδος ἐστενοχωρεῖτο, ἀπλούστατα. Ἡ ἀπόφασις, ἣν ἔλαβε παραιτούμενος χάριν ἐμοῦ τοῦ σταδίου του καὶ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ βίου, εἶχε περιορίσει εἰς τὸν τρόπον λίαν παράδοξον τὸ στάδιον τῆς δραστηριότητός του. Πᾶσα φιλοδοξία ἦτο αὐτῷ ἀπηγορευμένη τοῦ λοιποῦ καθὼς καὶ πᾶσα δραστηριότης ἐνέργεια καὶ πάλη. Ἦσθάνετο μὲν τούτο, ἀλλ' ἴσως χωρὶς νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς ἑαυτὸν, διότι ὀφείλω νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ παρετήρησα τὰ ἔχνη ἐκείνα τῆς ἐσωτερικῆς πάλης ἢ ὅποια παρέχει ἀφορμὴν εἰς μίαν γυναῖκα νὰ εἴπῃ μετὰ μεγάλης εἰρωνείας: Μὲ ἤρρεσεν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ μὲ ἀγα-

πήσῃ. Τί ἐσκέφατο; . . . Οὐχί. Εἶχεν ὑποστῇ ἠθικὸν ἐκνευρισμόν, τοσούτῳ μᾶλλον ἀνίατον ὅσῳ ἐφαίνετο ἀσυναίσθητος· ὅπερ ὅμως χειρόν, καὶ ἐγὼ ὕψιστά μιν ἀνάλογον κρίσιν. Ἐπίσης ἐν τῷ ἔρωτι ἐκείνῳ δὲν εὐρισκον τὴν ὅψιν ἐκείνην τοῦ αἰσθηματος, ἣν ἐζήτει ἡ καρδίᾳ μου. Ὁ Γεράρδος μεθ' ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς ἀγνότητος, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς ψυχῆς στερεῖται φαντασίας καί, διὰ νὰ εἴπω τὰ πάντα, ποιήσεως. Καὶ ἐν τούτοις ἡ παράδοξος μεναξία ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ μου, εἶχε, τούναντίον, λεπτύνει ἐπὶ τὸ φιλασθενικώτερον ἐν ἐμοὶ τὸ αἰσθημα τοῦ ρωμαντισμοῦ καὶ τὴν πρὸς τὴν ὀνειροπόλησιν τάσιν. Εἶχον ἀνάγκην ἐνδείξεων τρυφερότητος, ἧς ὁ τύπος νὰ ἐπιτίθεται ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τοῦ κοινοῦ βίου. Ἐψυχραινόμην ἐπὶ τῇ ἐλαφροτέρᾳ ἐνδείξει ἀδιαφορίας καὶ πᾶν ὅτι δὲν ἦτο διηνεκῆς σεβασμὸς καὶ ἀγάπη πρὸς ἐμέ καὶ εὐχαρίστησις ψυχικῇ, ἣν ψυχρόν. Θὰ ἤμην ζωηρὰ καὶ ἀνθηρὰ μόνον ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἀγάπης πάντοτε ζωηρᾶς διατηρουμένης. Ὡς ἅπαντες ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἔχσαν ἐπὶ πολὺ μόνον, μόνον διὰ τῆς σιγῆς ἤμην εὐτυχῆς ἢ δυστυχῆς, εἶχον δὲ παρατηρήσει τότε ἐν τῇ σιγῇ τοῦ Γεράρδου τὴν φρικαλέαν ἀλήθειαν ὅτι δὲν μὲ ἠγάπα ἄλλ' ἢ ἐκ καθήκοντος μόνον.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Α. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Συνεδρία τῆς 11 ἰανουαρίου.

Ἐν πρώτοις ἀναγινώσκονται συνεσταλμένα, ἰδῶς ἐνεκα τοῦ ψύχους, τὰ πρακτικὰ προτέρας συνεδρίας, καθ' ἣν μακρὰ ἐγένετο συζήτησις περὶ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, καὶ μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῶν, τὰ πρακτικὰ τῆς πρὸ δεκαπενθήμερας γενομένης συνεδρίας, ἅτινα ἐπίσης κυροῦνται.

Ἀνακοινωθείσης δὲ περιλήψεως τῆς ἀλληλογραφίας καὶ προταθέντων τῶν νέων μελῶν, τῇ προτάσει τοῦ προεδρείου, ὀνομάζονται τρεῖς εἰδικαὶ ἐπιτροπαί, ἡ μὲν πρὸς διοργάνωσιν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐσπερίδος τινὸς ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τῶν συλλόγων, ἡ δὲ πρὸς σύνταξιν καὶ αὐθις, λέγομεν δὲ καὶ αὐθις διότι ὁμοία ἐργασία ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1884, καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου καὶ ἡ τρίτη πρὸς συλλογὴν καὶ ταξιθέτησιν τῶν χειρογράφων τοῦ αἰμυνήστου Ἡροκλέους Βασιάδου, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Ἀν. Χρηστίδου καὶ τῶν κ. κ. Χρ. Χατζηκρήστου, Ὁδ. Ἀνδρεάδου, Θ. Σαλτέλη καὶ Πανταζίδου. Ὡς γνωστόν, ὁ αἰδιμος ἀνὴρ θανὼν κατέλιπε πλεῖστα χειρόγραφα, πραγματείας, διατριβὰς καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα, εὐρεθέντα δὲ κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφὴν τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ. Τὰ